

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 511/2024
20.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Гордане Којић, Александра Степановића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Немањом Симићевићем, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Маријане Лончарић Каурин, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Саду К.бр.37/23 од 28.08.2023. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 бр.255/23 од 05.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 20.06.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Маријане Лончарић Каурин, па се **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Новом Саду К. бр.37/23 од 28.08.2023. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1.бр.255/23 од 05.02.2024. године и предмет враћа Основном суду у Новом Саду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду К. бр.37/23 од 28.08.2023. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио кривично дело недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, па му је изречена условна осуда тако што му је претходно утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року од 2 године од дана правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело.

Истом пресудом, окривљени је обавезан да у року од једне године од дана правноснажности пресуде измири доспеле обавезе издржавања према малолетној оштећеној ББ, које није измирио за период од 22.05.2008.године до 02.07.2020. године и од 19.08.2020. године до 05.11.2020. године у укупном износу од 150.000,00 динара, и одређено да уколико окривљени наведени износ не исплати у року од једне године, условна осуда ће се опозвати. Окривљени је обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка у износу од 5.000,00 динара на име судског паушала. Трошкови заступања малолетне оштећене падају на терет буџетских средстава.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Кж1.бр.255/23 од 05.02.2024. године, одбијена је жалба браниоца окривљеног АА, изјављена против пресуде Основног суда у Новом Саду К. бр.37/23 од 28.08.2023. године, па је наведена пресуда потврђена.

Против наведених правоснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднела бранилац окривљеног АА, адвокат Маријана Лончарић Каурин, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости јавном тужиоцу Врховног јавног тужилаштва, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења јавног тужиоца Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП) размотрио списе предмета и правоснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца је основан.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног истиче да је у конкретном случају наступила застарелост кривичног гоњења, имајући у виду правно становиште да је кривично дело недавање издржавања свршено самим пропуштањем да се даје издржавање, те да свакако за одређени период може да наступи апсолутна застарелост кривичног гоњења. Бранилац наводи и то да је у изреци пресуде наведено да је дело учињено 2008. године, у ком периоду је важио ранији кривични законик којим је била предвиђена казна затвора у трајању од једне године за предметно кривично дело, па је применом истог, који важи по учиниоца за већи временски период наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења у погледу временског размака од 21.02.2008. до 02.07.2020. године. Бранилац такође сматра да су судови применили погрешан закон и приликом доношења одлуке о кривичној санкцији, с обзиром да су морали да примене закон који је блажи по учиниоца, односно закон који је важио у време извршења кривичног дела дана 21.02.2008. године. Такође, није било места примени члана 194. став 4. КЗ, јер имовинско-правни захтев ни у поновљеном поступку није правилно опредељен, па је суд морао оштећену да упутити да исти оствари у парничном поступку, то посебно имајући у виду, јер суд заузима становиште да делимичне и неуредне исплате представљају кривично дело, чиме оставља могућност да окривљени јесте извршавао своју обавезу, али га ипак обавезао на исплату целокупног износа доспелих уплата између 2008. и 2020. године.

По оцени Врховног суда, основано се захтевом за заштиту законитости указује да је у односу на део радњи кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, које су описане у изреци пресуде, наступила релативна застарелост кривичног гоњења, због којих се у односу на део радњи, кривично гоњење није могло ни предузети. Ово због тога што је оптужни предлог поднет суду дана 07.06.2021. године, па се у односу на кривично дело застарелост кривичног гоњења рачуна у односу на радње извршења започете пре тог датума, према казни запрећеној за кривично дело које је окривљеном стављено на терет.

За кривично дело недавање издржавања из члана 195. КЗ, по кривичном закону који се примењивао од 11.09.2009. године („Сл. Гласник РС бр.72/09“ који је важио у време доношења одлуке) била је запрећена новчана казна или затвор до две године, а према члану 103. став 1. тачка 6. истог Кривичног законика, за ово кривично дело кривично гоњење се не може предузети када протекне три године од његовог извршења. С тога је потребно утврдити за које радње кривичног дела извршеног до

02.07.2020. године није било могуће предузети кривично гоњење, и у том смислу колики је износ обавезе издржавања коју је окривљени избегавао. Ово због тога што је окривљени оглашен кривим за извршење кривичног дела недавање издржавања које је према опису у првостепеној пресуди, извршио у два одвојена периода, па је након 02.07.2020. године дошло до прекида радње извршења. С тога је погрешан став нижестепених судова да се ради о трајном кривичном делу којим је створено противправно стање, обзиром да је у радњи кривичног дела дошло до прекида, па је код извршења две одвојене радње, доведена у питање правна квалификација овог дела као једног кривичног дела, али се у том правцу правна квалификација пресудом не може изменити ако би измена значила прекорачење оптужбе.

Тиме што су окривљени оглашени кривим за радње кривичног дела у односу на које се кривично гоњење није могло предузети сходно одредбама члана 103. и 104. КЗ, првостепени и другостепени суд су учинили битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. ЗКП.

Основано се указује и то да је погрешно примењен кривични закон, јер је суд налазећи да се ради о трајном кривичном делу у односу на раније извршене радње, пре 11.09.2009. године, од када важи Кривични законик, иако је за исто кривично дело, према члану 195. став 1. Кривичног законика („Сл. Гласник РС бр.85/2005“ од 06.10.2005.године) који је важио до 10.09.2009. године била запрећена новчана казна или затвор до једне године, па је закон који је примењен, строжи у односу на закон који је важио у време извршења дела у периоду од 21.05.2008. до 11.09.2009. године, чиме је учињена повреда члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. КЗ, јер се на учиниоца примењује закон који је важио у време извршења дела, а ако је закон измењен примењује се онај који је најблажи за учиниоца.

Како су побијаним правноснажним пресудама учињене повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и члана 439. тачка 2) ЗКП, а на шта се основано указује у поднетом захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, то је Врховни суд усвојио као основан захтев и на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП, укинуо побијане правноснажне пресуде Основног суда у Новом Саду К бр.37/23 од 28.08.2023. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 бр.255/23 од 05.02.2024. године и предмет вратио Основном суду у Новом Саду на поновно одлучивање, у смислу разлога изнетих у овој пресуди, те у поновном поступку отклонити повреду закона на коју му је указано овом пресудом, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне и аргументоване разлоге.

**Записничар-саветник
Немања Симићевић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић